

Havrå

fordling av handlingsbåren kunnskap

Lengde: ca 20-40 min.

Film basert på arkivopptak + en del nye opptak.

Filmen vil delvis baseres på opptak gjort av Hans Kr. Bukholm i perioden 2003-2012. Johannes og Ingrid Torp var de siste tradisjonsbærerne i Havråtunet som kunne fortelle om og vise de gamle driftsmåtene. De er i dag begge i 90-årene og har flyttet fra tunet. Opptakene ble gjort mens de to ennå var oppegående og kunne vise hvordan de hadde lært forskjellige teknikker. Dette var siste mulighet til å få dokumentert de gamle driftsmåtene med tradisjonsbærerne på film. Filmen vil også bruke opptak fra den kjente havråfilmen fra 1949/50 som veksling til de nyere opptakene for å illustrere den utviklingen som har skjedd. Dette kan også få frem problemene man står overfor når det gjelder å ta vare på handbåren kunnskap. Filmen vil vektlegge samspillet mellom de gamle som drev tunet og de nye som skal overta. Denne overføringsprosessen foregikk kontinuerlig frem til Johannes og Ingrid Torp flyttet fra tunet for få år siden. Omtrent samtidig sluttet gardsstyreren i opp mot tjue år Kjetil Monstad. Det betyr at de nye som nå har overtatt ikke har den samme tilgangen til kildene som tidligere. Nettopp derfor er det særlig viktig at arkivopptakene blir tilgjengelige. Arkivopptakene vil bli et vindu inn i en nær fortid da arbeidet med å produsere mat og virke på stedege ressurser var hverdagskunnskap. Denne hverdagskunnskapen var allment i levende tradisjon frem til 1960-tallet, og mistet gradvis sin status ettersom landbruket ble modernisert og gårder lagt ned. Arkivopptakene kan gjøre deler av denne kunnskapen tilgjengelig igjen. Filmen vil etter alt å dømme komme til å bli aktivt brukt i Havråtunet, ved andre museer og utdanningsinstitusjoner i lang tid fremover.

Nyere arkivopptak i HD fra perioden 2003-2012 av Hans Kr. Bukholm:

Disse opptakene ble gjort med støtte fra Hordaland fylkeskommune mellom 2005 og 2010.

Det er resultatet av dette prosjektet vi nå søker om midler til å redigere og tilgjengeliggjøre.

- Oversikt av kulturlandskapet.
- Johannes Torp og Kjetil Monstad går over grensene i innmarken. Diverse informasjon om grenser driftsmåter m.m.
- Ingrid Torp og Marit Adelsten Jensen går mellom husene i tunet. Diverse samtaler.
- Kyrene taes ut og ledes opp Geilen til beite i Udgerdet om våren. Diverse samtaler i forbindelse med utslipp av dyrene.
- Potetsetting og potettaking, sauer samles i tunet. Johannes Torp og Kjetil Monstad m.fl.
- Såing av korn. Modent korn i åkeren. Kornskjering med sigd. Kornet bindes og settes på kornstaur. Johannes Torp og Kjetil Monstad m.fl.
- På låven: Tresking med tust. Johannes Torp og Kjetil Monstad m.fl.
- På låven: Rensking av korn med dryftetrau. Johannes Torp og Kjetil Monstad m.fl.
- Tørkehuset: Korntørking. Johannes Torp og Kjetil Monstad m.fl.
- Kvernhuset: Maling av mjøl. Johannes Torp og Kjetil Monstad m.fl.
- Slakting av sau i tunet. Johannes Torp og Kjetil Monstad m.fl.
- Vask og stell av tarmer og innmat ved bekken ved kvernhusene. Ingrid Torp m.fl.
- Sviing av sauehoder i gruen. Johannes Torp og Kjetil Monstad m.fl.
- Gjennomgang av det meste omkring bearbeiding av innmat. Ingrid Torp m.fl.
- Koking av innmat, blodmat, talg.
- Fjøsstell: Kyr, nyfødt kalv m.m. Kjetil Monstad m.fl.

- Ingrid Torp forteller om fjøsstell.
- Møkabæring i kiper.
- Slåtten. Løpestreng.
- Reparasjon av hesjer.
- Ny brakeledning på løe.
- Sauesanking. Sortering av sauene i fjøset.
- Saueklipping.
- Sauer føres til slaktehuset.
- På skogen. Skaving av ask. Johannes Torp og Kjetil Monstad m.fl.
- Ved fraktes til tunet på slede vinterstid.
- Intervjuopptak med Johannes Torp omkring videreføring av tradisjoner og driften i Havråtunet.
- Opptak med Jon Godal i Havrå. Godal redegjør for tradisjonene i Havråtunet satt inn i en nasjonal sammenheng.

Lydbåndopptak:

- 46 timer intervjuopptak med Johannes Torp og noe med Ingrid Torp.

Eldre arkivopptak av Hans Kr. Bukholm fra begynnelsen av 1970-tallet og fremover.

Nye opptak:

- Intervjuopptak med de som driver Havrå og situasjonen i Havrå i dag.